

Список джерел інформації

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі, видавництво. Х. : Віват, 2021. 53 с.
2. Джо Боулбі. Духовний інтелект. Як SQ допомагає обійти внутрішні блоки на шляху до справжнього щастя. Літера 2022 р.
3. Роман Бондар. План перемоги. Журнал Forbs Ukraine від 27 листопада 2024 р.
4. Михайла Шелемба. «Досягати більшого. Як бути успішним, не втрачаючи енергію лідера?» Шість порад від Михайла Шелемби. Журнал Forbs Ukraine від 03 грудня 2024.

СТОЄВА Анастасія Сергіївна

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків);

ГУРА Тетяна Віталіївна

к.пед.н., доц., Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків)

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЛІДЕРСТВІ

Проблема лідерства є надзвичайно складною та багатоаспектною. Історичні підходи до вивчення цього феномену виокремлюють якості, поведінкові особливості, ситуаційні чинники та авторитет керівника як ключові компоненти лідерства. Водночас, сучасний підхід підкреслює, що ефективне лідерство – це не лише управлінський статус або формальне виконання обов'язків керівником, а частіше здатність надихати людей, спрямовувати їх до досягнення ефективних цілей та створювати позитивне середовище для спільної роботи. У цьому контексті розвиток емоційного інтелекту виступає як ключовий чинник, що забезпечує саморозвиток особистості, підвищення самосвідомості, самоконтролю та здатності до самореалізації. Розвинений емоційний інтелект дозволяє керівнику ефективно управляти процесами, створюючи умови, в яких співробітники відчують свою цінність.

Таким чином, враховуючи, що лідерство не є суто формальним управлінням, а є мистецтвом впливу та натхнення, розвинений емоційний інтелект стає невід'ємною складовою сучасного лідера. Він дозволяє гнучко реагувати на зміни, долати виклики сучасного управлінського середовища і ефективно координувати колективну діяльність, що є критично важливим в умовах стрімких соціальних трансформацій [1].

У сучасному бізнес-середовищі, яке постійно змінюється, лідерство вже не обмежується виключно управлінськими обов'язками та технічними знаннями. Сьогодні керівники стикаються з низкою викликів, які вимагають глибокого розуміння людських емоцій та поведінки. Емоційний інтелект (EI) стає ключовим елементом для ефективного лідерства, адже дозволяє лідерам не

лише адаптуватися до швидкоплинних змін, але й створювати умови, за яких їхні команди працюють з максимальною продуктивністю та взаємодією.

Можна виокремити той факт, що сучасні лідери повинні володіти не лише стратегічним мисленням, а й розвиненими «м'якими» навичками, такими як емпатія, саморегуляція та ефективне міжособистісне спілкування. На відміну від традиційних підходів, де основна увага приділяється авторитету та контролю, сучасний підхід наголошує на важливості розвитку ЕІ для оптимізації процесів прийняття рішень, управління конфліктами та зниження плинності кадрів. Проте, незважаючи на значний прогрес у вивченні ролі ЕІ у лідерстві, багато аспектів, зокрема, інтеграція емоційного інтелекту у стратегічне планування та аналіз впливу культурних розходжень на його використання в міжнародних компаніях, залишаються недостатньо вивченими [3].

Отже, актуальним завданням є розробка і впровадження новітніх методик розвитку емоційного інтелекту через поведінкові стратегії, що дозволять лідерам сучасного бізнесу підвищувати продуктивність команди на десятки відсотків, адаптуватися до складних умов ринку та задовольняти глибокі емоційні потреби співробітників і клієнтів.

Розглянемо сутність емоційного інтелекту. ЕІ визначається як вміння відчувати, розуміти, керувати та ефективно використовувати власні емоції, а також впливати на емоції інших. Це ключова компетенція, яка забезпечує керівникам можливість приймати збалансовані рішення, враховуючи не лише раціональні, а й емоційні наслідки [2].

Яка ж роль ЕІ у системі управління персоналом? Інтеграція емоційного інтелекту в систему управління дозволяє ефективно розподіляти завдання, оптимізувати ресурси та враховувати індивідуальні потреби кожного співробітника. Це сприяє створенню позитивного робочого середовища, де кожен член команди відчуває себе цінним і має підтримку психологічну від колег [2].

Розглянемо вплив ЕІ на лідерські якості та ефективність управління. По-перше, лідери з високим рівнем ЕІ ефективно управляють власними емоціями, що знижує рівень стресу в команді та сприяє ухваленню об'єктивних рішень; по-друге, розвинена емпатія дозволяє керівнику краще зрозуміти потреби співробітників, сприяє підвищенню їх мотивації та зниженню плинності кадрів; по-третє, використання ЕІ сприяє покращенню комунікації та співпраці, що веде до оптимізації управлінських процесів у бізнес-проектах [3].

Отже, розвиток емоційного інтелекту є стратегічним інструментом для підвищення загальної ефективності організації, та особистісного зростання лідера.

Враховуючи вищевикладене, перспективами подальших досліджень є:

- розробка та впровадження крос-культурних моделей для оцінки та розвитку ЕІ в міжнародних і багатокультурних командах;
- інтеграція емоційного інтелекту при стратегічному плануванні та прийнятті рішень на вищих ешелонах управління;
- використання сучасних технологій (наприклад, алгоритмів машинного навчання, штучного інтелекту) для моніторингу та аналізу емоційних реакцій у реальному часі, що сприятиме оптимізації управлінських процесів.

Отже, можна зробити такі висновки.

1. Підвищення рівня емоційного інтелекту є ключовим чинником для розвитку лідерських якостей, що сприяє підвищенню адаптивності, ефективності управління та покращенню робочого клімату в організаціях.

2. Практичне впровадження спеціалізованих тренінгових програм демонструє позитивну динаміку в розвитку як емоційних, так і лідерських компетенцій.

3. Подальші дослідження в даній галузі дозволять розробити інноваційні методики та технологічні інструменти, які сприятимуть створенню більш гнучких і ефективних моделей управління у сучасному бізнес-середовищі.

Список джерел інформації

1. Михаліцька Н.Я., Яцик М.Р. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.

2. Олійник І.В. Роль емоційного інтелекту в ефективному лідерстві. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2023. Т. 16. С. 222–228. URL : <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.29>

3. Передало Х.С., Шило І.В., Пігур Р.І., Мельник М.М. Розвиток лідерських якостей через емоційний інтелект та поведінкові стратегії у сучасних бізнес-проєктах. Інвестиції: практика та досвід. 2024. Т. 10/2024. С. 148–153. URL : <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.10.148>

ТИМОШИНА Світлана Миколаївна

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків);

ГУРА Тетяна Віталіївна

к.пед.н., доц., Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків)

ЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ЛІДЕРІВ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Успішне лідерство – це не лише вміння делегувати повноваження чи приймати стратегічні рішення. Хоча ці аспекти також є важливими, але в сучасних умовах дедалі більшої уваги приділяють здатності лідера ефективно взаємодіяти з колективом, створюючи атмосферу довіри, підвищення мотивації до роботи та взаємопідтримки. Однією з ключових компетенцій, що визначають ефективність управління, виступає розвиток емоційного інтелекту (ЕІ).

ЕІ можна визначити як сукупність навичок розпізнавання, розуміння й управління як власними емоціями, так і емоціями інших людей. Дослідження у галузі психології управління демонструють, що високий рівень ЕІ у лідера сприяє підвищенню продуктивності в його команді та покращенню міжособистісної взаємодії між підлеглими.